

Handläggare
Marianne Gabrielsson
Telefon: 08-508 25 950**Till**
Socialnämnden
2017-06-13

Barn och unga som har sex mot ersättning - sexuell exploatering och utsatthet, 2014-2016

Slutrapport maj 2016

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner denna redovisning.
2. Ärendet delges stadsdelsnämnderna.

Gillis Hammar
förvaltningschefVeronica Wolgast Karlberg
avdelningschef

Sammanfattning

Socialförvaltningen har drivit satsningen *Barn och unga som har sex mot ersättning - sexuell exploatering och utsatthet* utifrån ett uppdrag i Stockholms stads budget 2014. Syftet har varit att höja kunskapsnivån inom stadens socialtjänst och därmed öka förutsättningarna för att upptäcka, bemöta och hjälpa barn och unga, som har sex mot ersättning eller är sexuellt utsatta eller exploaterade. Ett utbildningspaket har utvecklats och utbildningsdagar har ordnats. Vidare har forskning bedrivits och högskolekurser genomförts. Utbildningarna har varit uppskattade och avspeglat kunskap från forskning, professionellas och ungdomars egna erfarenheter. Olika utvecklingsarbeten har beviljats medel, varav utbildningen *Våga vara viktig* för personal vid stadens HVB för ensamkommande barn och unga samt preventionsprogrammet *Respekt och Självrespekt, normer kring sexualitet bland ungdomar*, som riktar sig direkt till unga, fortsatt pågår. Medarbetarna i staden och samarbetspartners som tagit del av satsningen har fått ökade kunskaper om sexuella risksituationer för barn och unga. Förutsättningarna för att fler barn och unga i olika former av sexuell utsatthet ska bli upptäckta, få ett gott bemötande, bli stöttade på ett hjälpsamt sätt och vägleda till fortsatt behandling har stärkts. Syftet bedöms vara uppfyllt.

Bakgrund

Enligt Barnkonventionens artikel 34 har barn och unga rätt att skyddas mot alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp. Svensk lagstiftning är tydlig med att barn inte ska förekomma i sexhandel och att de barn som är drabbade ska få skydd och stöd. Socialtjänsten har ett särskilt ansvar för alla barn och unga i åldern 0–20 år enligt 5 kap.1§ socialtjänstlagen (2001:453), SoL.

Barn och unga som har sex mot ersättning och blir sexuellt exploaterade eller utsatta har oftast en social utsatthet. Inte sällan har barnen haft kontakt med socialtjänsten, men utan att den sexuella exploateringen har blivit uppmärksammas eller belyst. Det är därför angeläget att medarbetare inom stadens socialtjänst har fördjupade kunskaper inom området för att kunna stötta på ett bra sätt.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen den 7 juni 2017. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 8 juni 2017.

Ärendet

Syftet med satsningen under de tre åren har varit att höja kunskapsnivån inom stadens socialtjänst och därmed öka förutsättningarna för att kunna upptäcka, bemöta, hjälpa och på ett respektfullt och ändamålsenligt sätt stötta barn och unga som har sex mot ersättning, är sexuellt utsatta eller exploaterade.

Under 2014 togs ett utbildningspaket fram som byggde på en inventering som gjorts i samråd med socialtjänstavdelningen under hösten 2013. Under de två första åren hölls utbildningsdagar med utgångspunkt från utbildningspaketet. Vid dessa tillfällen delades erfarenheter mellan medarbetare från socialtjänst, elevhälsa, ungdomsmottagningar och samarbetspartners inom bland annat polis, barnmorskemottagningar och sjuksköterskor från hälsovården. Totalt 320 personer deltog vid utbildningsdagarna. Varje utbildningstillfälle följdes upp genom en webbaserad enkät. Svaren sammanställdes kontinuerligt och resultaten beaktades i den fortsatta planeringen av satsningen. Därutöver har två högskoleutbildningar avropats som genomförts med 25 deltagare per kurs, bestående av medarbetare från stadens socialtjänst och skolkuratorer.

Satsningen har bistått lovande projekt i staden genom att förmedla utvecklingsmedel. Det innebär att Järva ungdomsmottagning kunde

utveckla sina arbetsmetoder och Mikamottagningen kunde utöka sina besök vid ungdomsmottagningar och grundskolor. Satsningen har beviljat medel till två program. Framtid Stockholm i samarbete med Länsstyrelsen har tagit fram en utbildning för medarbetare vid stadens HVB-verksamheter för ensamkommande barn och unga, *Våga vara viktig*, där den sexuella utsattheten ingår som en central komponent samt preventionsprogrammet *Respekt och Själrvspect*, *normer kring sexualitet bland ungdomar* som riktar sig till unga.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Det övergripande syftet med satsningen under de tre åren har varit att höja kunskapsnivån inom stadens socialtjänst och därmed öka förutsättningarna för att kunna upptäcka, bemöta och hjälpa barn och unga, som har sex mot ersättning eller är sexuellt utsatta eller exploaterade. Utbildningsdagarna, högskoleutbildningarna och de lokala utvecklingsprojekten som satsningen beviljat utvecklingsmedel till, följdes upp och majoriteten av deltagarna har varit nöjda och anser att de fått användbar kunskap respektive utvecklat sitt arbete på ett sätt som gynnar barn och unga.

Syftet med satsningen är uppnådd. Det innebär att medarbetarna som tagit del av satsningen har fått ökad medvetenhet och kunskap om barn och unga som har sex mot ersättning eller är sexuellt exploaterade och utsatta samt ökad förståelse om bemötande, insatser och åtgärder.

Det innebär att fler barn och unga i sexuell utsatthet som stadens socialtjänst med samarbetspartners kommer i kontakt med kan få ett gott bemötande, kan bli stöttade på ett hjälpsamt sätt och få en vägledning till fortsatt behandling. Det innebär att fler barn och unga ges stöd till att utvecklas gynnsamt och för att bättre kunna utvecklas utifrån sin potential.

Utbildningen för medarbetare vid stadens HVB-verksamheter för ensamkommande *Våga vara viktig* har varit uppskattad och kommer att erbjudas till stadens boenden och även inkludera familjehem¹. *Respekt och Själrvspect*, *normer kring sexualitet bland ungdomar* pågår även under 2017 och har en planering för att det preventiva programmet som riktar sig till unga, ska spridas över staden och skapa en struktur för att frågor om sexuell exploatering och utsatthet kommer att kunna uppmärksammas över tid. Utbildningspaketet med kunskapssammanställning och informationsfilmer finns tillgängliga via stadens hemsida. Det innebär att stadens medarbetare med samarbetspartners har fortsatt tillgång till

diskussionsunderlag för fördjupning i arbetsgrupper eller för självstudier. Förvaltningens slutsats att satsningens mål är uppfyllt.

Bilagor

1. Barn och unga som har sex mot ersättning - Sexuell utsatthet och exploatering. Slutrapport 2014-2016.